

מסעי האבות ומקומות מגוריהן

אברהם

◆ אברהם אבינו נולד ביְכוֹתָא' (שְׁבַארֵם נְהַרִים), (רמב"ן בראשית יא-כח, ועי' ב"ב צא.). והוא 'אור כשדים' (שם, רש"י כד-ז, יא-לא) ארם נהרים יושבת בין ב' נהרות (רש"י כד-ז). וע"ע נולד יצחק. בן 52 היה אברהם כשנסע עם אביו לחרן (יא-לא, ע"ז ט).

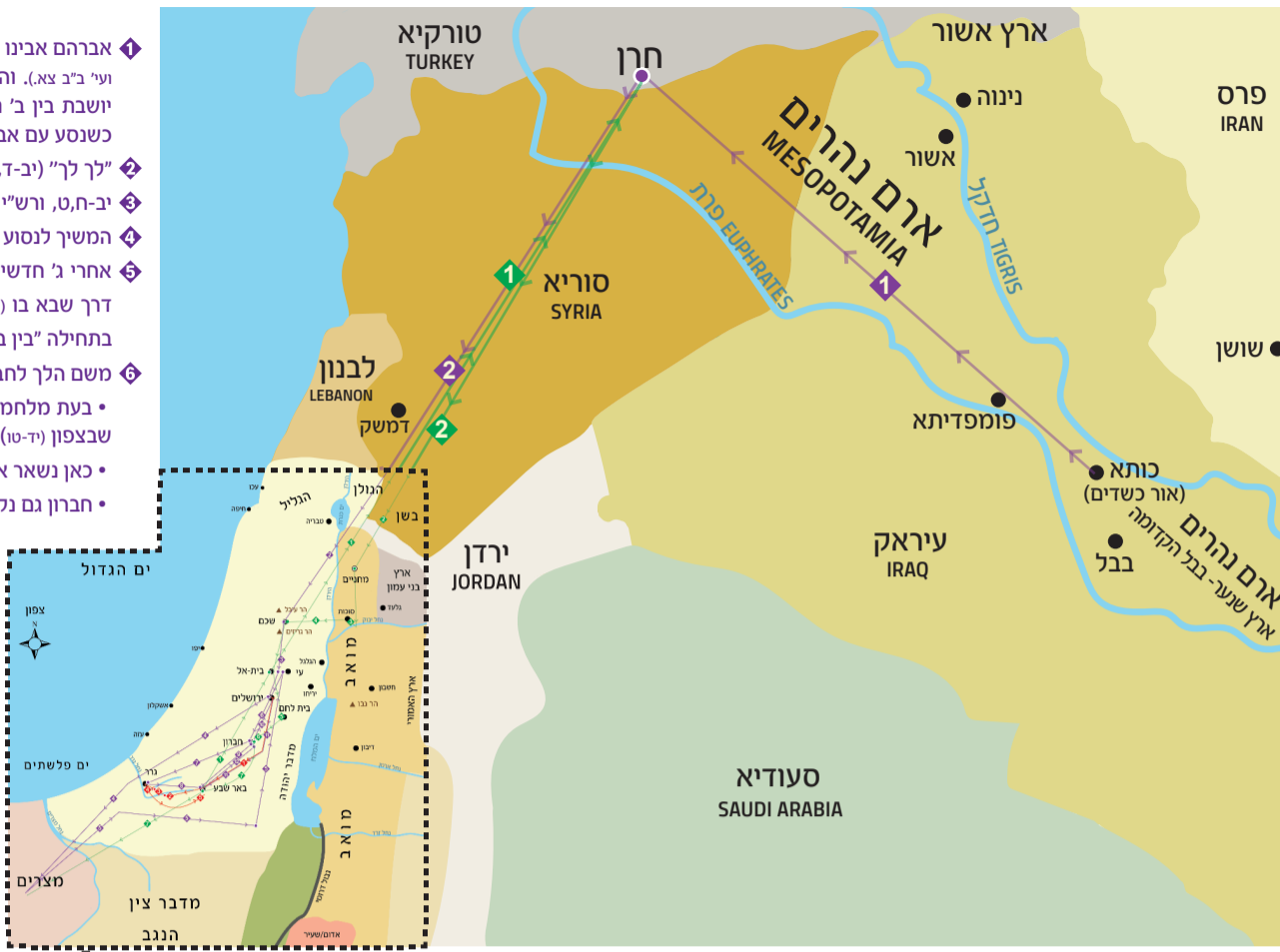
◆ "לך לך" (יב-ד,ו), בן 75.
 ◆ יב-ח,ט, ורש"י שם -הכל בן 75. שם בנה מזבח, וקרא בשם ה'. המשך לנסוע לקראת ירושלים, ומפני הרעב ירד למצרים (יב-ט,י).
 ◆ אחרי ג' חדשים (רש"י כא-לד, תוס' שבת י): עלה לנגב (יב-א) - באותו דרך שבא בו (רש"י ג), ומשם לבית קל, עד שחזר למקום בו היה בתחילה "בין בית קל ובין העי" (כלעיל), יג-ג, ד.
 ◆ משם הלך לחברון (יב-יח), "ויבן שם מזבח לה".

• בעת מלחמת המלכים עלה א"א עד חובה - סמוך לדמשק - שבצפון (יד-טו).
 • כאן נשאר אברהם 25 שנה - עד 99 (רש"י כא-לד).
 • חברון גם נקראת 'אלוני ממרא' (יב-יח).

◆ אחרי הפיכת סדום ומעשה לוט, הלך אברהם משם, ונסע לגרר, והוא בן 99, וישיב בין קדש ובין שור ויגר בגרר" (כא, רש"י כא-לד). [והוא אכן רחוק מסדום, ע"ש רש"י].

• משמעות [נסדר] הפסוקים הוא שכאן נולד **יצחק** [בגרר], אבל שמא זה היה אחרי שעבר לבאר שבע (והק"ו). [ועי' לשון רש"י טו-יב].

• לא כ"כ ברור אי גר בגרר, או במקום אחר - בין קדש ובדד [וביקר בגרר, או אח"כ עבר לגרר]. ברש"י כד-סב מבואר שהכל קרוב זה

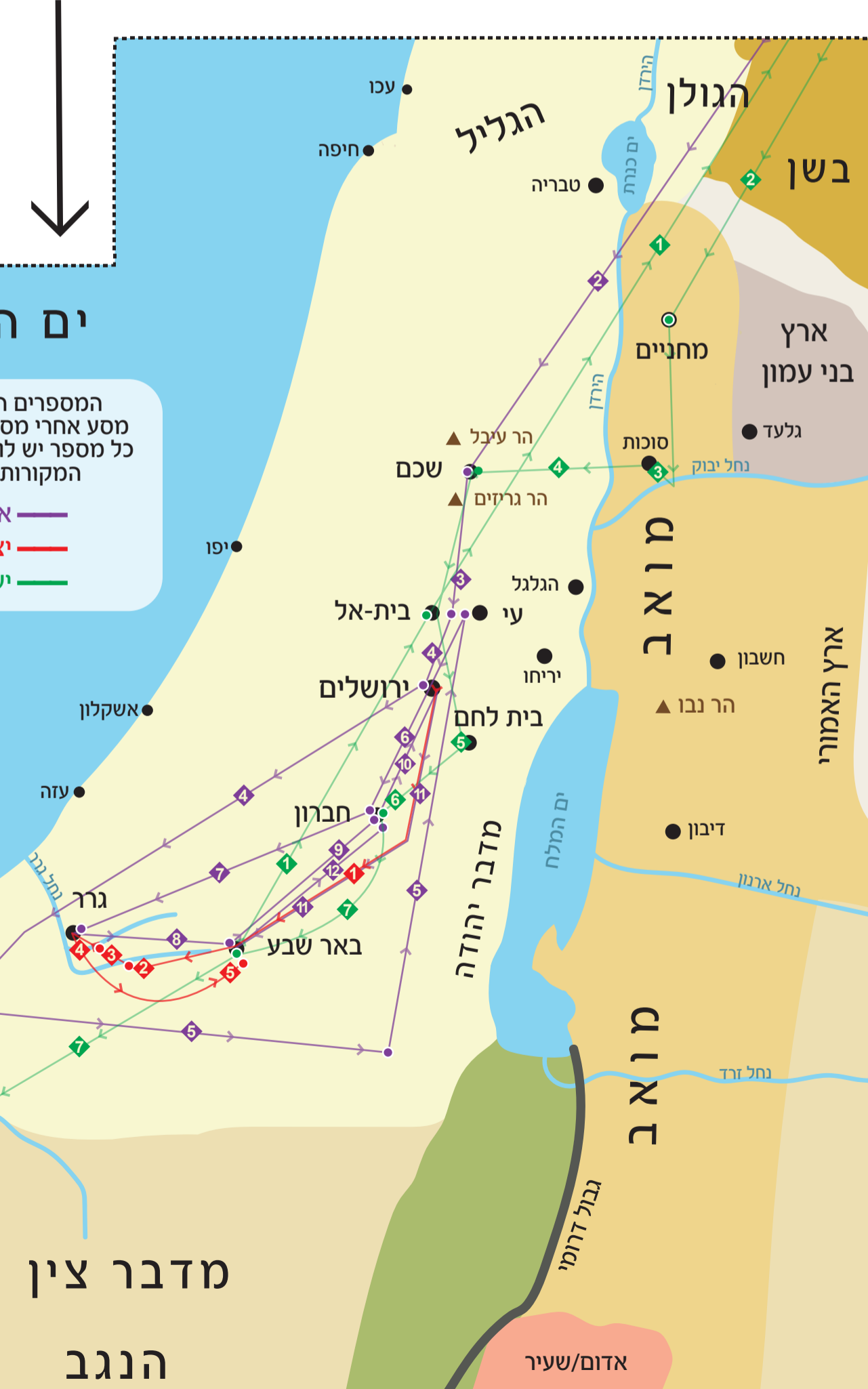
יצחק

◆ מיד יראה הרואה שיצחק הוא היחיד שלא יצא בכלל מארץ ישראל, וכפסוק ורש"י כו-ב.

◆ יצחק נולד בגרר, עי' לעיל ◆ כאן עומדים אחרי העקידה (יצחק בן 37), וכנ"ל.

◆ "והוא יושב בארץ הנגב" (כד-סב), בן 40. [לא ברור אם בינתיים חזר לחברון, כאביו]. כאן נשא רבקה, ונולד **יעקב** [אחרי כ' שנה]. וע"ע לעיל.

◆ אחרי פטירת אברהם (ויצחק אז בן 75) "וישב יצחק עם באר לחי רואי" (כה-יא). ועי' לעיל ◆ [בספרונו כב-סד שזה צפון למקום שדר מקודם].

המספרים הם המסעות, מסע אחרי מסע, כסדר מסען. כל מספר יש לו הערה בצד, עם המקורות והוספות.

— אברהם
 — יצחק
 — יעקב

יעקב

◆ [יעקב נולד לעיל] ◆ כאן עומדים אחרי הברכות (יעקב בן 63, כח-ט), וברח מבאר שבע - לחרן, דרך בית קל (כח-י, יז, יט). [מתי הגיע מ'נגב' לבאר שבע? או עם יצחק, או שהכל אחד - כרמב"ן לעיל].

• שיטת הרמב"ן, עי' לעיל. ◆
 • בבית קל הקים מצבה (כח-כב), ונדד שיחזור לשם (פסוק כ"א), ואכן כן עשה - כעבור 22 שנה (לה-יז, טו, ועי' לה-א). [כע"ז עשה אברהם, באותו איזור, ויבן מזבח - ויקרא בשם ה', עי' לעיל, ע"ז].

• חזר לחברון [לא המקום שיצא משם, לרש"י].
 • הגיע לבן בן 77, ונשאר עד 97 (לא-לח, רש"י כח-ט). כאן **נשא לאה ורחל**, ונולדו י"א שבטים.

◆ אחרי כ' שנה חזר לכנען (עי'). כשנתקרב לכנען, מלאכי ארץ ישראל פגעוהו במחנים (לב-ג).

◆ כאן לחם יעקב עם מלאכו של עשו [בעבר צפוונו של היבוק]. לא ברור אי משפחתו עברו היבוק (לב-ג) ונשארו בצד ההוא [והצטרף להן אחרי האבקו עם המלאך], או ששוב חזרו לצד הראשון, שהוא הדרך לסוכות, [ולכאו רק עברו - לברוח מעשן]. משם נסע לסוכות (לב-ז).

◆ לג-יח. וכאן נכנס לאר"י, וכלשון הפסוק "שכם אשר בארץ כנען". ונצטווה ליסע לבית קל (לה-א). והוא בן 99. ועי' עוד לעיל. ◆ אחרי ו' חדשים (מגילת י"ז, ועי' לשון הפסוק לה-א "ושב שם", ורמב"ן וספחוונו שם) - נסע מבית קל (לה-טו) והמשיך בדרכו ליצחק אביו.

◆ לה-יט. שם נפטרה, ונקברה, רחל.
 ◆ "ויבא יעקב אל יצחק אביו. חברון" (לה-כז), בן 99. (ועי' ע"ז).

• ונשאר שם עד שירד למצרים: 99 עד 130.

◆ בן 130 (מז-ט) יורד למצרים - מפני הרעב, ונוסע דרך באר שבע (מז-א). שם נצטווה לישאר במצרים - זה התחלת גלות מצרים! אחרי י"ז שנה נפטר, בן 147 שנה (מז-כח), והוחזר לחברון ונקבר שם (יג-ג).

• **יספ** נשלח ע"י אביו (לפני 22 שנה) מחברון - לשכם (לז-ד), [מקום לא קרוב!] והורד משם למצרים. ועצמותיו הוחזרו לשכם (רש"י ויחי מח-כב, יהושע כד-לב), אחרי 272 שנה [22+210+40] (שמות יג-יט, ומסתבר שעשו זאת מיד בכניסתם לא"י, כי ביום כניסתם הלכו להר גריזים והר עיבל (דברים כד-ב, סוטה ריש לו), והוא קרוב וסמוך לשכם (רש"י בראשית יב-ג, משנה סוטה לב.!!).

לה! גם "באר לחי רואי" הוא באיזור ההוא [קרוב לגרר] (רש"י שם, טז-יז). ורמב"ן (כב, כד-סב) ס"ל שהכל קרוב [ונקרא על שם] באר שבע - ושם נולד יצחק. (כו-כב מבואר שבאר שבע 'למעלה' מגרר).

◆ לא הרבה אח"כ עבר לבאר שבע (כא-לא, לג). כאן נשאר 26 שנה - עד 99 (כא-לד).

◆ בן 125 חזר לגרר בחברון, רש"י (שם). ולכאורה נשאר לגור שם עד פטירתו, ונקבר שם (וכלהק"ו). [ועי' לה-כז].

◆ בנסיון העקידה הלך מחברון - לירושלים, מקום המקדש (כב-ג, ורש"י, וכן רש"י שם פסוק יד).

◆ אחרי העקידה (ואברהם בן 137, רש"י כב-יט, כה-ג) הלך מירושלים לבאר שבע (כב-יט, כג-ב). [אבל שרה נפטרה בחברון, ועי' רמב"ן ריש חיי שרה].

• לכאורה נשלח **אליעזר** מאכן [פרשת חיי שרה, ג' שנים אחרי פטירת שרה], א"נ כבר חזר אברהם לחברון, עי' אכל אליעזר חזר (עם רבקה) ליצחק - **בנגב** (כלהק"ו) ואכן מדוייק בפסוקים בפי חיי שרה, שכלל לא נזכר אברהם - משחזר אליעזר. אף שהוא שלחו!
 האהלה שרה אמו" שאכן לא מפרש כפשוטו. אבל ע"ש רמב"ן כפשוטו. וקצת צ"ע, שהרי שרה גרה בסוף ימיה בחברון, ושם נפטרה? [ויש לעיין אי בכלל אברהם ראה רבקה. וראה לשון רש"י לה-ל "שלא יראה את עשו וכו'"]. ושמה עדיין אברהם בבאר שבע, ולרמב"ן הרי זה 'נגב', עי' ע"ז].

◆ לא ברור כמה זמן נשאר בבאר שבע, אבל אף דכתיב 'וישב אברהם בבאר שבע' - כותב רש"י 'לא ישיבה ממש, שהרי בחברון היה יושב'. הרי שלאחר זמן מה שוב חזר לחברון (כב-יט). ונפטר שם, בן 175 שנה (כה-ז).

◆ כו-א, מפני הרעב. [אף שהכל קרוב?]. [והיכן יעקב? ועי' להלן].

◆ כו-כג. בעת הברכות היה יצחק בן 123, וגר בבאר שבע (כה-ז). [ועי' רש"י כו-לג שאין זה אותו באר שבע בו מצינו את אברהם אבינו, אבל רמב"ן (ס"פ"ב), ספורנו, וחזקוני כתבו שזה כן אותו באר שבע. וכ"מ פרקי דר"א ל"ה וברד"ל סק"ז].

• כשיצחק בן 159 - מצאנוהו שוב **בחברון** (לה-כז), עי' ע"ז וכ"כ אחרי הברכות עבר לשם. ונפטר, ונקבר, שם, בן 180 שנה (לה-כח). לא צויין בפנים, מחסרון מקום.

• לרמב"ן (כה-ז, כג) הברכות ניתנו בחברון (ומשם ברח יעקב).